

Katalog dobrych rad

„każdy kij ma dwa końce”

Poniższe wnioski oparte są na I Młodzieżowych debatach Obywatelskich jakie zostały przeprowadzone w okresie maj – czerwiec 2013 r.

Rekrutacja:

Z dużym trudem udało się zebrać adresy mailowe szkół, redaktorów gazetek szkolnych, szefów samorządów uczniowskich. Wysłana mailowa informacja o projekcie spotkała się z minimalnym odzewem. Dopiero uruchomienie kontaktów poprzez zaprzyjaźnione organizacje / liderów oraz samorządy gminne (wójtów / burmistrzów) pozwoliło zrekrutować zespoły debatanckie.

Wniosek na rok 2014: aktualizacja adresów mailowych szkół we współpracy z JST i równoległa promocja i rekrutacja poprzez pocztę mailową przekazywana przez biuro Fundacji oraz lokalnych partnerów.

Pytania do debat:

W jednej ze szkół spotkaliśmy się z dużą nieufnością i niechęcią ze strony uczniów związanych z koniecznością dyskusyjnego wyrażania zdania. Okazało się, że zespół, który zgłosił się do udziału w debatach otrzymał od swojego opiekuna listę tematów. Dopiero bezpośrednia dyskusja z zespołami pozwoliła metodą „burzy mózgów” i wielogłosowania wybrać ciekawe zdaniem konkretnych grup tematy do dyskusji. Bardzo dobrym pomysłem okazała się „dyżurna lista pytań” na bieżąco aktualizowana o tematy debat jakie były zgłaszane przez inne drużyny. To pozwalało młodzieży dodawać nowe tematy, korzystać z już istniejących lub ewaluować tematy jakie już były. Inną metodą dokonano wyboru tematów debat na eliminacje powiatowe i finałowe. W eliminacjach powiatowych, w których brały po dwie drużyny to drużyny wskazywały dany temat „wyzywając” na pojedynek drugą drużynę. Drużyna, która wybierała temat była stroną propozycji. Tak więc każda drużyna była zarówno stroną propozycji jak i opozycji.

Wniosek na rok 2014: w materiałach promocyjnych i w dyskusjach z uczestnikami podkreślać znaczenie samodzielnego wyboru i odpowiadającej grupie tematyce debat oksfordzkich.

Prowadzenie debat:

Celem projektu było również upowszechnienie metody debat oksfordzkich w środowisku liderów samorządowych. Dlatego też koordynator projektu zaproponował prowadzenie debat lokalnym samorządowcom, którzy na czas debat przyjmowali rolę „marszałka debat”. Sekretarzem debat był zaś koordynator projektu, który dba o zasady formalne, podpowiadając marszałkowi sposób i formę prowadzenia. Taki układ pozwolił na bezstronność ale też pokazał inną metodę prowadzenia dyskusji publicznych. W rolę marszałków wcielili się: wójtowie, burmistrzowie, sekretarze gminni, przewodniczący rad gminnych i powiatowych. W jednej z gmin całość prowadzenia debat zaangażowali się pracownicy samorządowi: marszałkiem został wiceburmistrz zaś sekretarzem pracownik ds. promocji.

Wniosek na rok 2014: w zasadach na rok 2014 przyjąć, iż eliminacje gminne są prowadzone przez przewodniczących rad gmin lub wójtów / sekretarzy gminnych, eliminacje powiatowe są prowadzone przez przewodniczących rad powiatowych, debaty finałowe przez zaproszonych gości zewnętrznych np. marszałek, poseł, inny lider, będących autorytetem dla młodych osób.

Miejsce debat:

Okazało się, że miejsce rozgrywanych debat ma duże znaczenie dla młodych osób i wiąże się z zachowaniem bezstronności czy też daje poczucie troski o bezstronność oceny. Pozytywnie ocenianym działaniem była organizacja eliminacji gminnych w pomieszczeniach samorządowych (sala narad rady gminy, ośrodek kultury), finały powiatowe: sala narad rady powiatu, debaty finałowe – w miejscu nie związanym bezpośrednio z żadnym z powiatów. W naszym projekcie wybrano Sale Rycerska Zamku Kazimierzowskiego w Sandomierzu – miejsce zaakceptowane przez wszystkich.

Wniosek na rok 2014: zapewnić „bezstronność” miejsca dla eliminacji gminnych, powiatowych, regionalnych. W przypadku debat finałowych rozważyć z partnerami możliwość organizacji debat np. na rynku miasta, z możliwością udziału osób postronnych, turystów, gości, uczestników Festiwalu Miasto Młodych Artystów lub transmitowania przebiegu debat na telebimach. Wniosek ten pochodzi od osób uczestniczących w debatach finałowych i ma na celu jeszcze większe upowszechnienie tego działania.

Nagrody:

Mimo szczegółowych zapisów związanych z nagrodami w regulaminie powstały niejasności i wątpliwości jakie zgłaszali uczestnicy debat. Wątpliwości dotyczyły np. nagrody dla zwycięskiej drużyny debatnckiej – na ile ma to

być nagroda zespołowa a na ile indywidualna. Drugą wątpliwością była nagroda dla najlepszego mówcy debat – w głosach po zakończeniu debat padały wnioski o podziale nagród na mniejsze i drobniejsze ale też wyboru najlepszego mówcy z każdej drużyny finałowej.

Wniosek na rok 2014: zmienić zasady nagradzania, zaś wypracowane nowe zasady uzgodnić ze wszystkimi zrekrutowanymi drużynami, tak aby system nagradzania był wypracowany partycypacyjnie i jednocześnie wypracowanie zasad nagradzania był formą informowania uczestników o potencjalnych nagrodach.

Loża ekspertów

W projekcie przyjęto, iż oceny przebiegu debat zostanie powierzona „ložy ekspertów”. Celem było zapewnienie bezstronności, która nie mogłaby zaistnieć w sytuacjach rozgrywania debat np. w szkole, w której rywalizuje drużyna reprezentująca tę szkołę z innymi, reprezentującymi inne środowiska. Jednak taki wybór niesie za sobą wady wynikające z braku elementów angażowania się publiczności w ocenę drużyn. Innym problemem jaki zaistniał to dobór „ložy ekspertów”, tak aby osoby oceniające nie były emocjonalnie powiązane ze środowiskiem jednej drużyny, która uczestniczy w eliminacjach.

Wniosek na rok 2014: należy bezwzględnie przestrzegać zasady, iż „loža ekspertów” nie może się składać z osób bezpośrednio związanych ze środowiskiem występujących drużyn.

System prowadzenia debat

Pierwotnie, w projekcie planowano rozgrywać debaty metodą „play-off”. Jednak ze względu na różną ilość drużyn na różnych etapach eliminacji zastosowano różne formy prowadzenia debat, które miały zapewnić z jednej strony sprawny przebieg dyskusji ale też pozwolić na ocenę drużyn, która zarówno występuje po stronie propozycji jak i opozycji. Tak więc w przypadku:

- gdy są 2 drużyny można rozegrać dwie „partie” gdzie każda z drużyn jest zarówno propozycją jak i opozycją (wariant najłatwiejszy)
- gdy na danym etapie eliminacji są 3 drużyny można zaproponować następujące rozwiązanie walki: 1/2, 2/3, 3/1 przy czym przy debacie 1/2 drużyna „1” jest propozycją a drużyna „2” opozycją, przy debacie 2/3 drużyna „2” jest propozycją, przy debacie 3/1 drużyna „3” jest propozycją a drużyna „1” opozycją.
- Gdy drużyn jest 4 można planować debaty: 1/2 i 3/4 i zwycięskie drużyny walczą o finał.

Wniosek na rok 2014: przygotować graficzne schematy rozgrywek na różne, potencjalnie możliwe warianty odpowiadające na różną liczbę drużyn startujących w eliminacjach gminnych.

Przygotowanie do debat

Na każdym etapie eliminacji, każda z występujących drużyn oczekiwała zapewnienia czasu na przygotowanie się do debaty, dysponując (a) tematem debaty, (b) informacją jaka stroną w danej debacie będzie reprezentować. W ramach projektu dokonaliśmy wcześniejszego wyboru tematów debat, poprzez losowanie zarówno tematów jak i stron, po której drużyna występuje. Jedynie na etapie debat finałowych, dla podniesienia trudności zostały wskazane tematy debat półfinałowych, tak aby drużyny przygotowały się do danego tematu. Na 30 min. przed debatą następowało losowanie strony, po jakiej drużyna występowała. Drużyny musiały więc przygotowywać swoje wystąpienia zarówno szukając argumentów „za” jak i „przeciw”. Skłoniło to drużyny do dbania nie tyle o treść wystąpień ale też formę dyskusji, na co zwracali uwagę członkowie „ložy ekspertów”.

Wniosek na rok 2014: zachować zasady „wyprzedzających” tematów debat ale też zwrócić większą uwagę w regulaminie i szkoleniu dla członków „ložy ekspertów” jak i w informacji dla uczestników debat kryteriów oceny debat w zakresie kultury dyskusji, przestrzeganie zasad wystąpień, logiki dyskusji, pracy drużynowej.

Najważniejsze z najważniejszych

Opr. Stanisław Baska